

ES SAIG

ALGAIDA - Núm. 115 - 116 JULIOL - AGOST de 1990 - Preu: 100 ptes.

ES SAIG VOS DESITJA UNES BONES FESTES DE SANT JAUME I, CERCANT UNA ESTAMPA ADEQUADA, NO N'HA TROBADA CAP DE MILLOR QUE AQUESTA DELS COSSIERS. ES TRACTA D'UNA FOTOGRAFIA DELS ANYS 40.

EDITORIAL

BONES FESTES I BON ESTIU!

Com ja férem l'any passat, aquest número d'ES SAIG engloba els mesos de juliol i agost. Ja vos explicàrem el motiu d'aquesta decisió: sobretot és per solventar els problemes que teníem gairebé cada any amb la impremta per allò de les vacances d'estiu; però també ha comptat el fet que nosaltres necessitam aquest descans, perquè els mesos cauen molt espessos. I en el transcurs de deu anys n'han arribat a caure molts, de mesos.

Això significa que quan ens tornem a trobar, pel setembre, l'estiu estarà ja a les acaballes. Aprofitam, idò, per desitjar-vos un bon estiu i unes bones vacances a tots els que les tengueu en aquesta època. Voldríem que els inconvenients estiuencs fossin els imprescindibles i que les complicacions que tantes vegades hem comentat (aigua, renous nocturns, etc) es controlin millor que en aquests darrers anys. Les esperances d'una solució definitiva i immediata no tenen cap fonament; ens conformaríem que es començassin a corregir i que, al manco, no empitjorassin.

Sembla que a nivell de Mallorca serà un estiu crític pel que fa al cultiu principal que sosté el seu alt nivell de vida: el turisme. La crisi, tantes vegades anunciada, sembla que finalment ha arribat de bon de veres. Ens passen factura. I és que el procés de destrucció, els abusos, els desastres urbanístics, la imprevisió, la curtor de mires, l'afany del guany fàcil han presidit tota la gestió turística. La feina per adreçar-ho serà llarga i difícil. Qualcú dirà que aquesta crisi turística no afecta a Algaida, però tots som conscients que això no és cert. Estam embarcats en el mateix vaixell i, més directament o indirecta, en patirem les conseqüències.

Però tornem al que vos dèiem al principi. Les festes de Sant Jaume ja són aquí i la nostra intenció no era altra que desitjar-vos que les passeu amb salut i alegria.

Bones festes i bon estiu !

*****

Bolletí de l'Obra Cultural Balear
d'Algaida.
Revista mensual. D.L.P.M.495/80
Domicili: Rei, 1. Algaida.
Imprimeix: Apóstol y Civilizador. Petra.
ES SAIG només es responsabilitza de
l'editorial.

Dirigeix: Delfí Mulet
Administra: Llorenç Oliver
Mecanografia: Mireia Mulet
Col.laboren: Andreu Oliver, Pere Mulet,
Alexandre Pizà, Joan Trobat, Joan Mulet,
Biel Sastre, Guillem Andreu, Xesc Oli-
ver, Miquel Fiolet, Víctor Andreu,
Víctor Mulet, Miquel Serra, Biel Bibi-
loni.

CALAIX DE SASTRE

ELS CAPITALS, MÉS A LLOURE QUE MAI.

Avui és un dia històric. Hi haurà un abans i un després d'aquest calorós primer de juliol de 1990. No és cap exageració d'aquesta revista; ho diuen els diaris seriosos: per tant, la notícia és certa. ¿I quina cosa és la que canviarà les nostres vides? Aquesta: la liberalització dels moviments de capital en els països de la Comunitat Europea.

Com que ja ens suposen un poquet curtets, a continuació ve l'exemple aclaridor. Traduec literalment: la lliure circulació de capitals significa que un ciutadà belga podrà transferir els seus estalvis a un compte corrent d'Alemanya, obrir-ne un altre en divises al seu país, comprar títols a Holanda i contractar un crèdit a França. El corolari no l'escriuen, però ja suposen que les nostres estretes ments hi arribaran. Si un belga pot fer tot això perquè és europeu, nosaltres, que també som europeus si així convé, també podem: transferir, obrir, comprar, contractar i etcètera... si tenim diners! Quina immensa alegria! Que en som d'afortunats, els auropeus!

El missatge queda ben entès: qui té diners, campa bé. O: que campi qui pugui! ¿I quantes reunions de caps grossos han fet falta, quants anys han hagut de passar, per arribar a tal evidència? Diuen que caminen cap a Europa amb seny de bístia vella; però si no acceleren el pas, hi arribaran quan l'ase ja serà mort de rialles. Perquè tots sabem que les coses de l'exemple del ciutadà belga -transferir, obrir, comprar, contractar i etcètera- ja es feien abans de dia primer de juliol; per fer-les només calia una condició: tenir diners suficients. Que serà la mateixa condició necessària per fer-les després de dia primer de juliol.

Quina és la novetat? Quin és el canvi que ens conduirà cap a la felicitat? No canvien els fets, sinó el seu caràcter. Dia primer de juliol imprimirà caràcter als diners. Com el matrimoni l'imprimeix a l'amor. Abans, relacions pecaminoses; després, relacions santificades. Abans, evasió il.legal de capitals; després, circulació lliure de capitals. I es pensen haver trobat la flor romania amb això d'Europa. Segurament, Sant Pere deu somriure des de dalt de la figuera.

Dia històric? Demà, com ahir, els especuladors, sigui quina sigui la seva nacionalitat, substituiran Mallorca per oferir-la a bocinets als adinerats, sense demanar-los el passaport. Si els pares de la pàtria europea fan possible que aquest drama s'acabi. Si fan possible que tots els que no en tenim ni cinc, com jo mateix, puguem gaudir d'una caseta en un país fred per passar-hi un estiu fresquet. Aleshores sí hauran canviat la història de sempre. Aleshores sí cridaré, tan fort com vulguin, visca Europa i la mare que la va parir!

M'HAN DIT QUE DIUEN

És una llàstima que, mes rere mes, sempre haguem de parlar de la circulació al nostre poble; però, si infernal és tot l'any, amb l'arribada de l'estiu ja no sabem com l'hem de calificar: és un vertader desastre. La gent torna a parlar d'actuacions de força davant les carreres de motos i motorets i de cotxes a partir de les 2 o les 3 de la nit, per Plaça i pels carrers del poble. Sentírem a dir que s'ha organitzat una carrera o "rally" per fora-vila, i sembla que s'estan entrenant per això. La llàstima és que no s'entrenin dins un circuit o lloc apropiat i ho facin dins el poble.

Sentírem a dir que aviat s'incrementarà el número de municipals, i això fa que qualcú confiï en una millora. Ara bé, n'hi ha que no hi confien en absolut, ja que l'experiència de canvi de municipal o increment en número, fins ara, no ha estat gens positiva.

És un comentari molt freqüent els diumenges horabaixa, quan tanquen la circulació, que quan els municipals, amb ajuda dels caminers, han posat els discos de prohibició de passar, desapareixen, i llavors els més barruts no fan cas de la senyalització, o, si els fa nosa, la retiren, i segueixen passant tranquil·lament.

I això que, segons sentírem, les denúncies per aparcament indegut s'han incrementat molt, tant per part dels municipals com de la Guàrdia Civil, però no s'ha notat gaire. Fins i tot sembla que han desaparegut un parell de discos de prohibició, que no saben a on han anat a parar.

Però, vaja, hem de dir que estam d'enhorabona, els algaidins, amb els jardins que tenim voltant el cadafal: l'han tornat a ressemar, i sembla que el volen cuidar una mica més. Ara només esperam que no hi deixin entrar els al·lots, i que els arbres que hi han sembrat no cresquin massa, a fi de poder veure bé el cadafal i les actuacions, quan n'hi hagi.

Ja hem dit que el poble té ganes de festa i si els mesos passats tenguérem la de l'Orquestrina i abans les "Fuerzas Armadas" aquest mes passat disfrutàrem dels 50 anys de La Caixa a Algaida. I podeu estar ben segurs que hi hagué gent que va "disfrutar" d'omplir-se la panxa, perquè, com sempre, hi hagué qui s'hi va abordar i no se'n va moure fins a rebentar. Però, en conjunt, la festa va estar animada i, malgrat tot, encara va sobrar menjar.

El que sentírem a dir és que el nostre Ajuntamentenguany no va pensar en llogar l'Orquestrina per les festes de Sant Jaume, i això va caure malament a un sector, que fins i tot han recollit firmes com a protesta. No sabem si el problema era de dobbers, de pressupost, o si troben que ja els tenim molt sentits.

Ja tenim Sant Jaume a les portes i ja n'hi ha que han sentit les xeremies i el fobiol que s'entrenen per fer ballar els cossiers. I també ens han dit que els cossiers ja han començat a parlar de ballar i que aquesta vegada (i aquí està la novetat) n'han parlat sense sopar. I és que, segons ens han explicat,enguany, el dia de la revetlla, hi haurà una despedida o, més ben dit, una "rememoració"

de la seva ressurrecció: sembla que volen ballar els mateixos que sortiren l'any 1972 quan reaparegueren de mans de l'Obra Cultural d'Algaida. Desgraciadament, mestre Joan "Tiu" no els podrà ballar i ni tan sols els podrà veure. Però tots els altres estan ben animats, fins i tot el fobioler ha començat a bufar per estar a punt el dia de la revetlla.

De cada vegada sentim parlar més de clots negres, "sumideros", que vessen al veïnat, o els surt la brutícia per damunt. Sobretot al centre del poble, el problema ja és alarmant. Ara la gent, quan sent parlar d'aquest tema, ja no parla de si serà molt car o hi haurà molta feina; ara ja començam a estar conscienciats de la necessitat del clavegueram.

Un problema per uns algaidins que habiten als afores són els contenidors situats a les sortides del poble. Fou una gran idea col·locar aquests contenidors, evitant així, en part, moltes bosses a les voreres dels camins. Però el que no és lògic és que ja els dissabtes els contenidors estiguin plens i amb bosses als voltants. Qualcú hauria d'informar, sobretot als "xaleteros", que la recollida a Algaida és els dilluns, dimecres i divendres, i que només aquests dies s'han de treure les bosses de fems. Al manco això és el que fan tots els algaidins, que amb això han demostrat un grau de civisme que no tenen molts de propietaris de xalets o "casitas de apero". Que, a més a més, deia un, segurament no paguen l'impost de recollida de fems.

Bé, convé acabar, per llevar un poc aquesta olor, parlant de festes. Sant Jaume ja és aquí, però no hem sentit parlar gaire del programa. Així mateix ens digueren que enguany l'Ajuntament no vol "fer llarg", que aniran un poc alerta als dobbers.

Ah! Si el diumenge dia 15 sentiu molts de trons, no passeu ànsia; serà que la gran família dels caçadors ha començat la temporada, i el primer dia no en queda ni un sense treure l'escopeta.

UN SORD

*****

PREMIS PERIODÍSTICS DE L'ASSOCIACIÓ DE PREMSA FORANA

MODELMON va acollir els representants de Premsa Forana en la festa de concessió dels Premis periodístics que concedeix l'Associació amb el patrocini de "Sa Nostra".

La reunió va començar amb una assemblea extraordinària en què es va acordar l'adquisició d'una casa a Sant Joan per a instal·lar-hi la seu de l'Associació. Seguidament, sota la presidència d'autoritats autonòmiques i municipals, es va llegir el veredict del jurat que concedí els premis d'enguany a les publicacions "Artà", "Bona Pau" i "Coanegra". També es lliuraren diplomes a tots els guanyadors dels premis d'edicions anteriors. (Vos recordam que ES SAIG va guanyar-lo en dues ocasions per les seccions "Calaix de Sastre" i "Les nostres possessions"). L'Associació va entregar una distinció a l'empresa MODELMON i a Biel Massot, anterior president de l'Associació, el qual la va exceptar en nom de tota la junta que ell presidí.

Parlaren el president de l'Associació Carles Costa, en Rafel Ferrer, el Director General de Cultura Jaume Martorell i el diputat Andreu Mesquida.

La vetllada es va tancar amb un sopar fred i ball per als més animats. En resum, una trobada agradable i positiva per al futur de l'Associació.

NOTES D'ART

PEP CANYELLES, Sala Guillem Mesquida (La Misericòrdia).

Escultures. Aquest nou local destinat a exposicions acull les escultures de Canyelles. Obres, en molts casos, ja conegudes i que estan dins l'estètica especulativa que desenvolupa aquest artista.

RAFEL TUR COSTA. Galeria Urbe. Ciutat.

Pintures. També un nou espai, aquesta vegada dirigit per B. Genovard. Inaugura amb les pintures de Tur Costa, que presenta una col·lecció concreta i sense sorpreses.

WILL FABER. Galeria Bisart. Ciutat.

Pintures. Després de l'exposició antològica realitzada al Centre Cultural "Sa Nostra", a Ciutat, ara ens presenten a una galeria comercial una sèrie de pintures qualificades de "inèdites". Massa aprop, en el temps, ambdues exposicions; ara bé, hi ha l'avantatge per als que es quedaren amb ganes de comprar a la primera que ho poden fer ara a la segona.

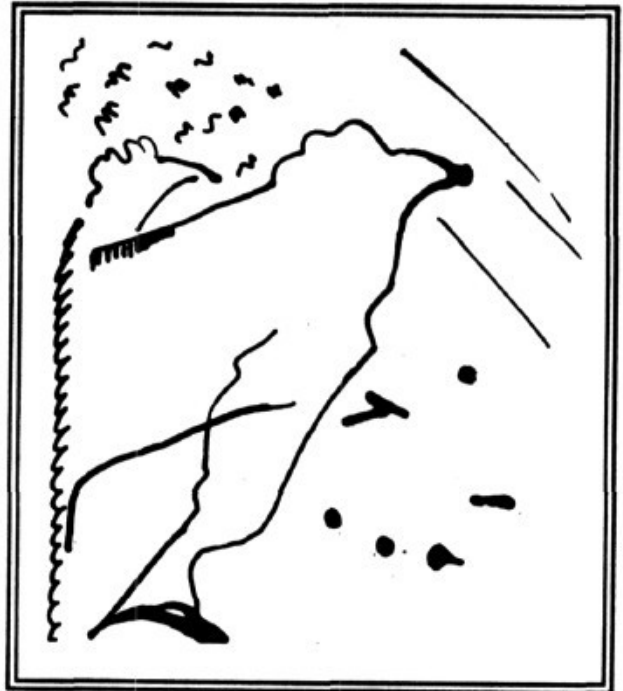
MATEU VILAGRASA. Centre Cultural "Sa Nostra". Ciutat.

Pintures murals. Obres destinades a decorar el saló dels comtes de Sert. Pintures resoltes amb fermesa i coneixement dels procediments, adequades al seu destí.

MARGALIDA ESCALES. Galeria Pedrona Torrens. Alcúdia.

Ceràmiques. No hem vist aquesta exposició, però per diferents referències que hem rebut sembla que l'evolució que ha experimentat l'obra de Margalida és notable i en bon camí. Ens alegrem i molt especialment pel respecte cap al material bàsic, l'argila, que ha demostrat saber apreciar i que

denota una profunditat en el concepte de com entendre la ceràmica i no una fuga cap endavant, símptoma de poca profunditat i molta extensió superficial.

DOLORS MAYA i OLIVER

DOLORS MAYA I OLIVER. Molí d'En Xina. Algaida.

Pintures i gravats. Està previst que inauguri el dia 21 de juliol, al començament de les festes d'estiu d'Algaida. Se'ns fa difícil opinar pel fet de sentir-nos part. En un exercici de distanciament i procurant objectivitzar al màxim possible, no podem deixar d'expressar la nostra admiració davant la capacitat d'entendre i després fer de Dolors. Existeix un equilibri entre el pensament i la seva línia estètica, hi ha coherència. De seguir en aquests paràmetres auguram una artista personal, sèria i profunda, amb una obra important. Confiam que sigui així.

MINORIES.

Hem llegit, recentment, a la premsa local articles loant els "grans espais culturals" de Ciutat. Ens crida l'atenció quan el periodista es refereix a les minories qualificant-les de "tontería" ("Balears", pàg. 37. SOCIEDAD. 27/6/90).

També hem llegit altres expressions tals com: "...no hi ha que anar per la vida ambmitges tintes". Tot encaixa, és una valoració ben aclaridora d'una línia de pensament en sintonia amb l'ambient de la seva "societat".

No podem estendre'ns analitzant textos, ni és la nostra pretensió, però els convidam a vostès, lectors,

perquè ho facin i treguin les seves conclusions. Ens hauríem de demanar quines són les motivacions, establir relacions de causa/efecte i, finalment, més que cercar rendiments (del tipus que siguin) CONFIRMAR objectius. Així de simple.

Hem començat amb les MINORIES (la "tontería" de les minories, per ser més exactes) i acabarem confiant que la "majoria" no ens vegi com quelcom innecessari i decideixi alguna cosa definitivament. Per favor, per pietat: ens deixin sobreviure, gràcies.

VATSARI

EL PRESIDENT CAÑELLAS AMB LA PREMSA FORANA

El passat dia 15 de juny el President Cañellas es va reunir a un restaurant de Sineu amb els representants de la Premsa Forana en una trobada que celebren cada any. Després de sopar, el President va contestar a les preguntes dels nostres companys. Les preguntes van ser diverses, però majoritàriament tractaren de qüestions de medi ambient, urbanitzacions, camps de golf, espais protegits, carreteres, turisme, etc.

FESTES DE SANT JAUME

PROGRAMA D'ACTES

DIMARTS, DIA 24.

- A les 18'00 h. -La Banda de Trompetes i Tambors de Lluçmajor, acompanyada dels capgrossos, recorrerà el poble convidant-lo a la Festa.
- A les 18'30 h. -La Banda de Música d'Algaida farà el recorregut tradicional.
- Inauguració de les següents exposicions:
- Al local de l'Associació Socialista d'Algaida (Sa Plaça, 3), exposició de pintura de Joan Balaguer.
- Al Saló Parroquial (damunt la sacristia), olis de Rafel Perelló.
- Al carrer Victòria nº 1, a la seva casa-estudi, mostra permanent d'Art de Josep Puigserver i Janer.
- Al Molí d'en Xina, exposició de pintures i gravats de Dolors Maya i Oliver.
- A les 19'00 h. -A Sa Plaça, grup d'animació infantil S'Estornell.
- A les 20'00 h. -Els cossiers faran el quadrat tradicional.
- A les 21'30 h. -A Sa Plaça, concert a càrrec de la Banda de Música d'Algaida.
- A les 23'00 h. -Al recinte de Ses Escoles, gran verbena amenitzada per:
- MELODÍAS DE ORO (música dels 60)
LASER - KUARZO (música moderna)
THE PLATTERS
- A les 24'00 h. -A Sa Plaça, Revetla amb rodelles a càrrec del pirotècnic Jordà de Lloret; seguidament, a Ses Escoles, castell de focs artificials.

DIMECRES, DIA 25: DIADA DE SANT JAUME

- A les 9'00 h. -Albada pels Xeremiers de Pina.
- A les 9'15 h. -Exhibició d'aerodelisme al Camp Municipal d'Es Porrassar.
- A les 11'00 h. -Missa de festa. Predicarà mossèn Antoni Gili.
Els cossiers ballaran l'oferta i seguidament a la placeta de l'església. Amollada de coloms pel Club Colombòfil d'Algaida. Titoieta Ràdio retransmetrà la missa en directe.
- A les 12'30 h. -Entrega de trofeus del torneig d'escacs i ping-pong Sant Jaume 90 al Local de la Joventut.
- A les 18'30 h. -Al Camp Municipal d'Es Porrassar, partit de futbol entre l'Algaida i un altre equip encara no determinat.
- A les 20'00 h. -A Sa Plaça, ball de bot per a tothom a càrrec del grup "Flor d'Ametller" i l'Escola de Dansa d'Algaida.

- A les 21'30 h. -Concert de l'Orfeó Castellitx.
 A les 22'30 h. -A Sa Plaça, concert a càrrec de la Banda de Música d'Algaida.
 A les 23'00 h. -Al recinte de Ses Escoles, gar verbena amenitzada per:

TRIO KIWIS
 GRAN ORQUESTRA MANHATTAN I EL SEU SHOW
 "FOLIES FOLIARUM"
 ORQUESTRINA D'ALGAIDA

DIJOUS. DIA 26: DIA DE SANTA AINA

- A les 10'00 h. -A Sa Plaça, entreteniments per a nins i nines. Jocs antics: ballar baldufa, rajoleta, etc.
 A les 11'00 h. -A Sa Plaça, Gimcana organitzada pel Col·legi Pare Pou.
 A les 12'00 h. -A Sa Plaça, carreres de joies, de sacs, de cucanyes i altres entreteniments per als al.lots; els més grans, tendran carreres de conills i pollastres. Organitza l'Associació de Pares d'Algaida.
 A les 15'00 h. -31 Gran Premi Ciclista d'Algaida-25 Pujada a Cura.
 A les 19'30 h. -IV Cursa Popular reservada als empadronats a Algaida: Algaida-La Pau-Algaida, anada del camí de Binicomprat i tornada per la carretera de Lluçmajor.
 A les 23'00 h. -A Sa Plaça. Vetlada a càrrec de "Revista Tres Continents". Fi de festa i traca final.

PRE-FESTES

III TORNEIG DE FUTBET SANT JAUME 1990

DISSABTE. DIA 21

- A Ses Escoles: semifinals
 A les 20 h. -Primer classificat contra Quart classificat.
 A les 21 h. -Segon classificat contra Tercer classificat.

DILLUNS. DIA 23

- A Ses escoles
 A les 18 h. -Futbet benjamí: P.Pou d'Algaida-Montuïri.
 A les 19 h. -Hanbol femení.
 A les 20 h. -Partit per decidir el Tercer i Quart classificat.
 A les 21 h. -GRAN FINAL
 A les 22 h. -Entrega de trofeus

FESTES DE SANT JAUME

EL RACÓ DELS LLIBRES

MANUEL DE PEDROLO

Si no recordam malament, és la primera vegada que repetim personatge en aquesta secció. Pel gener de 1988 vos aconsellàvem la lectura de "Trajecte final" de Manuel de Pedrolo; ara, la mort de Pedrolo, ocorreguda el passat dia 26 de juny, ens obliga a recordar l'obra d'aquest escriptor.

Es tracta d'una obra molt extensa, que comprèn un centenar llarg de volums. Pedrolo ha cultivat la poesia, novel·la, teatre, assaig, contes i articles periodístics; possiblement sigui l'autor més prolífic de la literatura catalana contemporània. De tots aquests gèneres que ha cultivat, destac especialment l'obra narrativa, sens dubte la més coneguda. No oblidem que "Mecanoscrit del segon origen", amb més de 200.000 exemplars venuts, és l'obra més llegida i més comercial de la literatura catalana. Recordem, però, títols com "Joc brut", "Domicili provisional", "Totes les bèsties de càrrega" i un llarg etcètera. L'any 79 va ser guardonat amb el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, honor que va exceptar, però no les pessetes del premi que va cedir a l'Associació d'Escriptors.

Durant tota la seva vida va ser un defensor de les idees nacionalistes, sempre amb una actitud combativa que el va dur a denunciar molts dels polítics actuals pel seu comportament que ell considerava claudicacions inacceptables.

Va ser un dels primers escriptors catalans que es professionalitzaren escrivint en català; i això succeïa a finals dels anys 40 (l'any 49 publica la primera obra), quan més adverses eren les circumstàncies per a la nostra llengua. Va ser, aleshores, un exemple de fidelitat per a les noves generacions i un dels treballadors més honests i que més s'han esforçat per aconseguir

l'actual situació, digna i decorosa, de la literatura catalana.

Patriotisme insubornable, lucidesa, decidida actitud cívica, ferma defensa de les seves conviccions són trets definitoris de la seva personalitat. Com a escriptor, sovint se l'ha encasellat dins el realisme social, però la seva obra és tan diversa que no admet una classificació tan simple. La seva força creativa recolza sobre una llengua clara, neta, incisiva, riquíssima.

El millor homenatge que podem tributar-li és el de llegir -o rellegir- alguna de les seves obres.

VÍCTOR MULET

ALGAIDA EN EL "PLA VERGER"

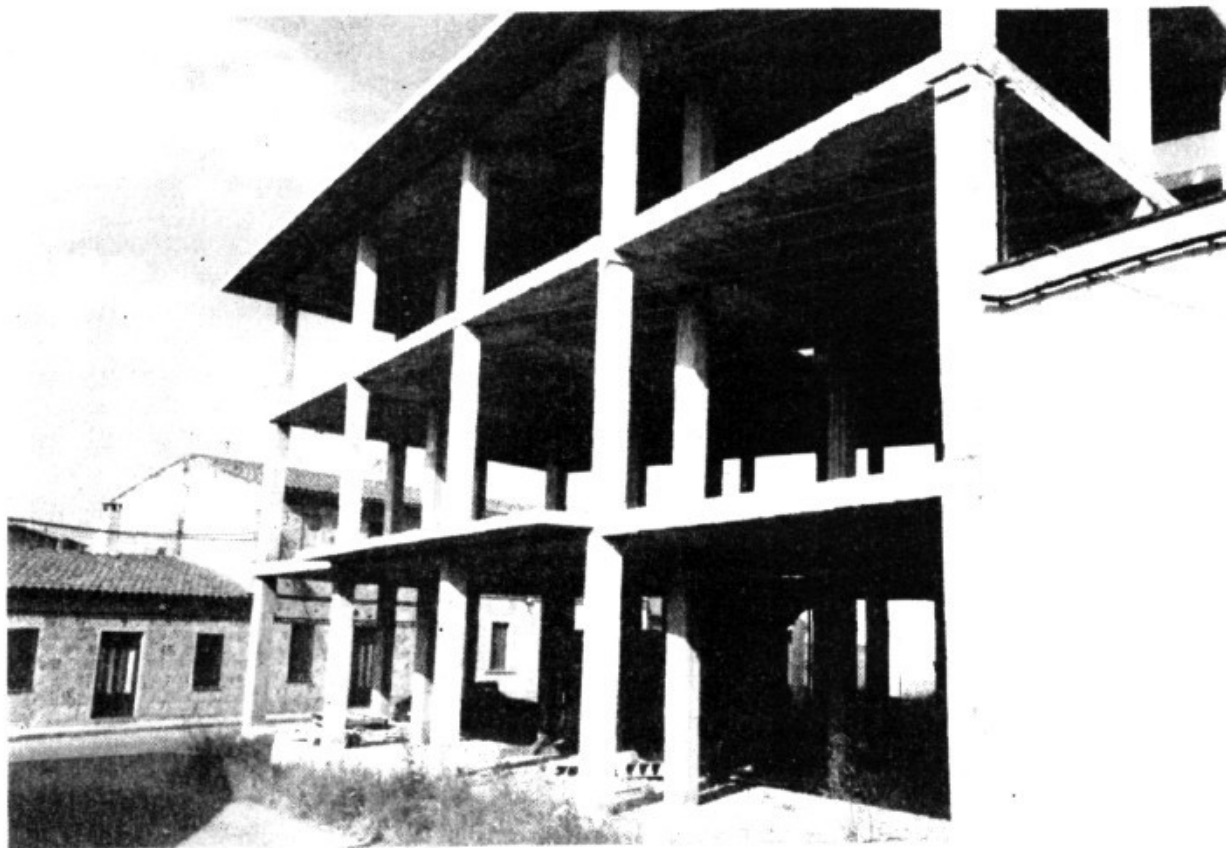
El Consell Insular de Mallorca va aprovar el Pla d'Obres i Serveis del 90 així com el Pla Plurianual d'abastament i sanejament d'aigües als municipis de Mallorca, el que s'ha denominat "Pla Verger". Es tracta d'un Pla ambiciós que suposarà en el període 90-93 una inversió de gairebé deu mil milions de pessetes.

La inversió prevista per a Algaida és la següent:

	Aportació del CIM	Aportació Ajuntament	Total
1990	33.329.255	11.109.752	44.439.007
1991	124.233.366	41.411.100	165.644.466
1992	<u>124.233.366</u>	<u>41.411.100</u>	<u>165.644.466</u>
1990-1992	281.795.987	93.931.952	375.727.939

Són unes xifres que maregen. Però pensam que és una obra que no es pot ajornar i que el sacrifici econòmic que suposa es tradueix en una important millora per a tots nosaltres. Ara només hem d'esperar que es compleixin els terminis assenyalats.

També es va aprovar en el Pla d'Obres i Serveis del 90 la tercera fase de l'edifici d'usos socials. Per a aquesta obra la Subvenció Estatal és de 14.276.327 pessetes i l'aportació de fons propis de l'Ajuntament de 4.758.776. Això fa per a aquesta tercera fase un total de 19.035.103 pessetes.

L'edifici d'usos socials -a l'antic Teatre Parroquial- s'ha fet polèmic. Com veis a la notícia anterior, s'ha aprovat una inversió de 19.000.000 per a la tercera fase quan encara no s'han completat les anteriors i tenim l'obra aturada des de fa temps. Confiam que tots els problemes se solucionin.

III FESTIVAL INTERNACIONAL DE MÚSICA DE CURA

S'està celebrant la tercera edició d'aquest Festival de Música de Cura. En el número passat de la nostra revista ja vos n'informàvem i ara vos hem de dir que ha entrat en la seva recta final. Escrivim aquesta crònica tot just acabat el tercer dels quatre concerts programats.

El tercer concert a què ens referim és el que l'Orquestra Simfònica de Balears "Ciutat de Palma" va oferir el dissabte 7 de juliol a l'Església Parroquial d'Algaida. Un concert memorable, l'església va quedar petita, insuficient per acollir el públic assistent, un públic respectuós i atent. L'Orquestra va interpretar l'Obertura de "La Flauta Mágica" de Mozart, "El Amor Brujo" de Falla i la Simfonia nº 1 de Beethoven. L'Orquestra va actuar a un nivell extraordinari i pensam que el director François-X. Bilger va treure el màxim partit dels músics, va dirigir amb fermesa, amb seguretat i amb una gran sensibilitat, una direcció magnífica. Fa de mal destacar una de les peces, perquè tot el concert va ser meravellós, però posats a triar ens quedaríem amb la Simfonia de Beethoven, un model d'interpretació. La mezzosoprano Silvia Corbacho va actuar també molt dignament.

A l'Aula de Gramàtica de Cura es van celebrar (dia 1 i dia 15 de juny) els dos concerts de piano anunciats a càrrec de Misha Dichter i François-Joel Thiollier respectivament; dos molt bons concerts que, lamentablement, no van tenir l'assistència de públic que seria de desitjar. És evident que l'Aula de Gramàtica hauria de resultar insuficient per a actes com aquests.

Queda per celebrar la quarta actuació: el concert de guitarra d'Ernesto Bitetti programat per divendres dia 13 de juliol a les 22 h. a Cura. La categoria, indiscutible, de l'interpret assegura una vetlada d'un important valor artístic.

En resum, un èxit d'aquest Festival que organitza la Comissió presidida per n'Antònia Sitjar i que any rere any es va consolidant.

Per tancar aquesta crònica, vos recordarem les paraules del P. Antoni Oliver que figuren en el programa del Festival:

L'Univers és una cançó. El nostre món és un món de trui, de presses i de renou. Un renou, unes presses i un trui que ens ofeguen els espais on les coses es componen i es concerten per tal de fer esclarir la bellesa i l'harmonia que no sols constitueixen el miracle de l'univers, sinó que són el propi teixit del nostre ser de persones. Per això, cada vegada que el concert de les constel·lacions i del nostre món és atordit o malparat, la vida i la convivència es tornen problemàtiques o esclafeixen en agressivitat i malestar...

Les coses, com la música, ja no són com abans. I és dintre de nosaltres on s'és produït un miracle: els sentits han obert noves finestres, i el teixit del ser s'ha posat a vibrar amb consonància amb tota cosa creada i amb tota l'amplària del temps i de l'espai: el passat i el futur s'han fet presents i les llunyanies se són acostades, tal com si totes les oronelles del món fossin convocades sobre els fils del pentagrama d'una interminable cançó. És el miracle de la música.

PREGÓ DE
FESTA

GABRIEL JANER MANILA

Pregó pronunciat a la
Casa de la Vila d'Algaida, dia 14 de gener, amb motiu de les Festes
Patronals de Sant Honorat.

PREGO DE LES FESTES DE SANT HONORAT

Estimats amics:

He de dir-vos que em sent afalagat de pronunciar aquest pregó -de la festa d'hivern de Sant Honorat-, al meu poble. I de fer-ho en resposta a la invitació del Consistori de la vila.

La feina no és difícil. Es tracta, simplement, de convidar la gent i de fer-ho amb bon tranc, a fi que el poble, engrescat per la paraula una mica abrandida del pregoner, es decideixi a tancar el televisor, sortir de casa seva i viure la festa, engatar-se una mica de festa.

No és difícil, la feina. Bastaria, doncs, agafar el tambor -el tambor o la corneta- i acudir als cantons: els homes, i les dones, i els nins potser sortirien damunt el portal. Llavors diria tranquil·lament: Per ordre del batle es fa sebre al públic en general que avui dia catorze comencen les festes de Sant Honorat... Hi haurà música, i comèdia, i, vora les fogueres, vi per a aquells que vulguin pegar una tymbola, vinclar el colze i enterbolir-se el cap, que no és bo -creis-me- tenir-lo sempre clar.

Potser la serena de la nit s'en-duria les meves paraules rost amunt fins a Randa. I potser arribarien a Sant Honorat. D'allà d'alt, perventura partiria el sant cap a la vila, per la dreuera, mitra posada, per unir-se a la festa, disposat a compartir el nostre vi ran del foc. Qui sap si la nit màgica de Sant Honorat el foc del nostre poble s'allargarà infinitament fins a tocar els estels.

Vos oferim el pregó que Gabriel Janer Manila va pronunciar amb motiu de les Festes de Sant Honorat d'enguany. Raons d'espai no ens van permetre publicar-lo aleshores a la nostra revista; ara bé, es tracta d'una convidada a festa que molt bé es pot traslladar i aplicar a les Festes de Sant Jaume que viurem aquests dies. Segurs com estam que disfrutareu de llegir-lo, vos oferim aquest magnífic pregó.

El vi de la festa transforma la vida en una venturosa, innegable energia: És, segurament, aquesta força allò que fa els pobles més lliures: perquè la llibertat dels homes -aquest bé que el cos experimenta i la intel·ligència interpreta- podria mesurar-se per la seva capacitat de somni. Digau-me què somiau i us diré qui sou. És més lliure el poble que sap defensar-se de la desesperació i de l'engany tot encenent els focs de cada nit, l'espi-reig dels silencis que perviuen en les obscures galeries de la imaginació. És, també, un viatge a través del desig, la festa. Mentre dura el viatge pels camins del desig, hem après que la vida -existeixens els dies i les nits perquè hi siguem feliços- és immensament rica, que l'avorriment, i el fàstic, i el cansament de viure són una traïció.

Vet aquí el sentit de la meua proposta: la festa, el viatge a través de la sensualitat, l'experiència lliure de les coses que ens atreuen, la insolència de capgirar la història quotidiana, la subversió que exorcitza la solitud, l'anonimat, el no res.

La festa converteix el carrer i la plaça en l'espai sagrat on torna a ésser possible la convivència humana, on reneix el desig de transformar l'apassionada afirmació de la nostra resistència. La festa, bé que ho sabeu, és el fruit de molts anys: l'esforç secular per mantenir vives les paraules, els gestos, les accions que subratllen la personalitat d'un poble. I els nostres són uns pobles que no es resignen

"...els cossiers -una de les danses més belles que mai s'hagin vist..."

a què els prohibeixin els somnis: potser perquè els somnis són encara la més alta experiència dels homes, allò que perdura més enllà de la nostra existència.

Fa alguns estius, vaig tenir l'oportunitat de viure tres experiències de festa que us voldria explicar, perquè defineixen des del meu punt de vista allò que ha estat la festa, popular i antiga, en les velles comunitats mediterrànies.

He de confesar-vos que m'agrada la festa. Sobretot, m'agraden les festes majors d'estiu. M'agrada l'olor de pólvora que es desprèn dels coets, els trons esquerdats de les traques, m'agrada beure gelat d'ametlla en una taverna de la plaça, sentir la banda de música, ballar d'aferrat en una verbena si toca una orquestrina i assistir a la representació d'una comèdia de riure que els aficionats de la localitat posen en escena.

Sempre que veig un coet que salta pens que pot ser la guspira d'una quimera, una espira que la imaginació dels homes ha deixat a lloure.

Per Sant Jaume vaig venir a la festa d'Algaida. Aquell any els cossiers -una

de les danses més belles que mai s'hagin vist- estrenaren els vestits nous. En la confecció hi havia participat molta gent: una dona havia cosit la brusa de la Dama, una altra havia fet la randa de ganxet, una altra havia enramellat els capells amb flors de seda, fins i tot dues monges algaidines, tancades per espai de més de quaranta anys al convent de Sant Jeroni de Ciutat, cosiren les relíquies i acudiren a la festa. Un pintor del poble havia decorat el vestit del Dimoni amb monstres horrenns. Hi havia -vaig poder respirar-ho- un orgull col·lectiu que es projectava en la nova indumentària dels cossiers.

Per la Maredeu dels Angels vaig anar a Pollença, a la festa de la Patrona. Fa molts d'anys que no me la perd, la lluita de moros i cristians: a la placeta de l'Almoina, al carrer Major, a la plaça de Sant Jordi, al camp de Ca n'Escarrinxo... Vaig assistir al Te-Deum i vaig entendre com la festa es constituïa en un acte d'afirmació cívica. La gent discutia amb vehemència, perquè en Joan Mas -l'heroi pollencí- no havia pogut saltar per la finestra, perquè els mateixos cristians li ho havien impedit. Finalment, havia sortit pel portal de la casa i havia

cradat amb tota la força del pulmó... Però feia més de trenta anys que aquest home feia de cristià, mentre esperava que un any o l'altre arribaria a representar el paper d'en Joan Mas, i saltaria per la finestra...

Pocs dies després, per la Mareddéu de les Neus, vaig acudir a Vilanova i la Geltrú a pronunciar-hi el pregó de festes. Anaren a cercar-me a Barcelona en el cotxe del batle i, durant tot el camí, la persona que havia vingut a rebre'm em donà detalls del programa: del concert, dels castellers, del ball dels diables, de la cercavila, del ball de les set hores, dels gegants i dels dracs. Em va dir:

- "Perquè la Geganta de Vilanova és la més maca de totes les gegantes dels Països Catalans".

Vaig pensar que aquell entusiasme definia la festa: el viatge a través de la sensualitat, la voluntat de convertir el carrer i la plaça en el lloc on torna a ésser possible la convivència, l'esforç per mantenir vives les paraules, els gestos, les accions que subratllen la personalitat d'un poble.

Enguany, emperò, tenim festa doble. Dos fills de la vila seran proclamats públicament il·lustres i això són, podeu-me ben creure, paraules majors. Us he de convidar, particularment, als actes de divulgació de la vida i l'obra d'aquells algaidins, dels que seran proclamats il·lustres enguany, i també la d'aquells, com és el cas del pare Bartomeu Pou i del bisbe Salvà, que ho foren declarats fa molt de temps.

Rere un gran home sempre hi ha un gran esforç. I em sembla necessari que els pobles cerquin conèixer qui han estat els seus fills més destacats: allò que varen fer, quins camins van recórrer, quin és el seu periple fins a deixar-nos una obra de la qual nosaltres ens sentim orgullosos, només perquè som fills del mateix poble, perquè hem viscut davall el mateix cel, hem caminat pels mateixos carrers i hem estimat les mateixes coses.

Fixau-vos que la majoria dels homes il·lustres d'Algaida són capellans

o frares. En Pere Capellà trenca aquesta circumstància. I és que, en altre temps, -sortosament en altre temps-, els fills del poble només podien accedir a la cultura si seguien els camins de la religió o de la milícia.

La gent era pobra. A molts els venia just poder menjar pa. El ventre anava prim. Díficilment es podien tenir gaires més aspiracions que trobar un plat de calent damunt la taula, en arribar el vespre.

Un vell glosador, mestre Magí Pou de Son Dulei, molts l'hauréu conegut, invocava Sant Honorat -era l'any 1949- amb aquests mots:

Sant Honorat gloriós,
donau-mos anyada plena,
de lo bo dau-ne a balquena,
de lo dolent 'llunyau-mos.
Noltros confiam en Vós,
que Vós per noltros feis ronda,
amb una voluntat fonda
demanam salut i pa,
que, en haver-hi que menjar,
es bestiar sol fer bonda.

Hi ha hagut altres algaidins, també il·lustres, quasi desconeguts, la memòria dels quals voldria retreure, aquesta nit. Vull parlar-vos de don Rafel Oliver d'es Molí d'en Bosso, el capellà màquina, que va viure a mitjan segle passat, obsedit per descobrir una màquina capaç de mantenir-se sempre en moviment: el moviment continu fou la seva dèria, la seva brusca. La gent deia que l'havia construïda d'albons i que mai no fallava, però quan passava a reproduir-la a base de ferro perdia la força. El capellà màquina va escriure breus opuscles sobre l'educació de les filles, discursos sobre la conducta dels joves i vells "que van de casar o estan enamorats", participà en la dessecació del prat de Sant Jordi, a l'horta de Ciutat, amb l'enginyer Bouwig. Però l'invent més imaginari de tots quants en va projectar fou la construcció d'un telègraf que comunicàs la consciència dels homes amb Déu a fi que aquest pogués dirigir telegràficament les seves ànimes.

Vull parlar-vos, també, de Bartomeu Montserrat i Mudoï, mestre Tomeu

Memes, sabater d'ofici, glosador i comediògraf.

De Llorenç Capellà, mestre Llorenç Batle... Glosadors i glosadores n'hi ha hagut a totes les cases. I també gent que ha hagut de partir a l'emigració: Cuba, Bons Aires, Veneçuela... han estat els punts on han acudit els algaidins a cercar el pa segur.

Fa més de deu anys vaig escriure sobre el nostre poble un text que encapçalava un llibre: "La meva terra". Permeteu-me anit de retornar-hi:

"No te n'has adonat, Caminant, que trepitges una terra d'herois i gent malmesa? És possible que passis de llarg sobre una terra aspriva que milers d'homes han regat amb les gotellines sordes de la seva suor? Tu no saps, perventura, que els terrossos de call vermell que tu poteges foren esmicats moltes vegades per les mans endurides d'aquells terrassans que s'envelliren en contacte amb un món que els feia acalar el cap i baixar els ulls? És clar. Tu no saps res, Caminant, d'aquesta terra. No t'han ensenyat res i ara voldríem posar fil a l'agulla i extreure del teu si un bessó que no tens. Aquesta terra que trepitges, Caminant, és terra de conills, de secar, de mates llantiscleres sobre les quals s'entretenia Ramon Llull a dibuixar punyeteries que els savis d'altre temps volgueren veure-hi cal.ligrames misteriosos, paraules màgiques que tancaven el secret fatídic de la pedra. Sents aquest ressò? Voldries que fossin els cossiers carregats de relíquies, però no ho són. Has pensat si seria l'estrèpit d'un fusell, o la cançoneta del rés de les monges? Ara, ja no és possible de sentir res. Ací, sobre la roca, Sant Cristòfol, que havia ensopegat al Puig de les Bruixes, hi senyalà la petja gegantina i, si t'hi ajeus i tens la sort de trobar qui et resi les oracions del ritu, possiblement creixeràs alguns centímetres. No cerquis, per això, una nit de tempesta quan Santa Bàrbara es passetja per aquestes valls. Vés-hi un dia clar i net dels que encara queden i tindràs la sort de veure un cel molt blau i d'omplir-te els ulls d'aquesta blavor trèmula. Si aixeques la vista, veuràs el pi ver su arran la fontanella del Porrassar.

"Veuràs el pi ver su arran la fontanella del Porrassar"

Aquell pi ver que vaig mirar tantes vegades convingut que mai no arribaria a la seva cucua.

Atura't, Caminant. És precis que m'escoltis. Aquest sol que tu veus, no és tan clar com te penses. Aquest sol i aquest aire han tingut, de vegades, una bavor terrible que els ha fet tornar aspres. Encara n'hem patit les conseqüències. Vora la Creu de la Garriga, hi predicava Sant Vicenç Ferrer i el sentien des de la Ciutat. En aquests hostals que ara contemples emmudits s'hi aturaven els carreters i les diligències i l'asvalot omplia de rialles els vespres d'hivern. Les al.lotes eren més fresques que una cama-roja i tot tenia la color d'una petita llibertat guanyada. Terra de voltors i de penjats. Terra d'homes cansats de tant de viure. M'agradaria enramar-ne els carrers per on ha de passar la processó del Corpus. Dues rengleres de gent espoltrida, amb la corda pel coll i la llengua que es

"Voldries que fossin els cossiers carregats de relíquies..."

gronxa com un tros de pedaç. És la meva terra seca, on les figueres collde-dama xuclen la mel i la dolçor per a confitar una popa que es menjaran senyors i verterols, que rebrosta aquests homes escardalencs i pàl.lids. És la meva terra, que ningú no m'ha deixat escollir. Calenta com una flasxada de carreter. Sobre la qual, si escoltes de princompte, sentiràs encara el ressò d'un bandejat que feia sentir la seva ràbia des de les Coves de Galdent, on tenia el seu cau, fins a la Marina de Lluçmajor. Rafel Durí, capítost de la quadrilla, eres un lladregot romàntic, tanmateix. Robaves als rics, perquè pensaves que els pobres ja en tenien abastament amb la seva por de cada dia, amb tota la infelicitat que ningú no els havia donat a triar. Pobre Rafel Durí! Quants n'hi hauria que voldrien veure't esquarterat i no saben que, en la teva mala ànima de bandejat perfecte, hi covaven les revoltes callades de milers d'homes sobre la pell dels quals s'era oberta la nafra de les humiliacions. Jo et faria un monument de pedra picada, si és que això, encara, pot tenir qualche significat. A sota, cercaria quaranta botonades com les que tu robaves i et compondria unes lletres que, en les nits de tardor, brillarien com una grapada de caliu. Rafel Durí, bandejat d'un poble. Lla-

vors, potser, les al.lotes que tu estimares amb tota la ràbia d'un moment, amb tota la força d'una sang que bullia per les enrevessades galeries de les teves venes, vendrien a veure't i et cantarien amb veus trèmules i llepisoses el pobre magnificat de la seva adolescència generosa. Rafel Durí, recorda't de nosaltres des del teu paradís...

No passis a les sordes, Caminant. Recala sota la porxada del meu hostel i contempla aquest poble que tremola com la fulla de l'om. Potser, si no tens la vista ennuvolada, et quedis astorat just de pensar que la sang d'un home, de vegades, esclafeix per la boca en una hemorràgia tèrbola de paraules velles".

Avui és necessari reivindicar la passió de viure i la quimera, la passió com a projecte, la follia que commou l'esperit i dinamitza la vida.

Per la quimera, la il.lusió de viure, i la festa, l'home és capaç de transformar la passió en plaer. I aquesta és, segurament, la més atractiva de totes les qualitats de l'home, aquesta és, segons els clàssics, la nostra grandesa.

Algaida, 14 de gener 1990

NOTÍCIES D'ARXIU

SEGREST DE CAS BRAU (ANY 1702)

Actualment la paraula segrest s'utilitza amb molta freqüència perquè, desgraciadament, els diaris parlen sovint d'aquest delictes que consisteix en retenir una persona per obtenir un rescat o unes compensacions de caràcter polític. És evident que no parlem de segrest en aquesta accepció; aquest delictes devia ser ben poc usual l'any 1702.

Segrest significa també "suspensió de la facultat de lliure disposició d'un propietari sobre alguns dels seus béns, que hom reté en dipòsit, com a garantia de la seva solvència en cas d'un procés". Aquest és el significat que té en el document que vos presentam avui.

La propietària de la possessió era "Catharina Sastre de Cas Brau" i el motiu precís del segrest no hi consta; ara bé, com que es fa a instància del "notari procurador de la casa de Sant pere i Sant Bernat de la Seu de Mallorca" és molt probable que es tracti d'un problema de censals, ja que aquesta casa era censalista de diversos béns al nostre poble; segurament la propietària havia deixat de pagar el venciment d'uns censals.

Crida l'atenció el pobríssim parament de la casa -potser no s'enumeren tots els efectes- i també és interessant la relació de roters que pagaven una "ànnua mercè" per conrar part de la possessió. També queda clar que un ingrés important devia ser el lloguer de les pastures.

"Primo havem seqüestrat la possessió dita Cas Brau, confrontada com en actes és de veure. Item les cases de dita poss. dins les quals s'ha trobat una aixada, un cobrebanc, estovalles i una post de pastar. Item dos caixes buides sens pany ni clau, un llumaner. Item s'ha seqüestrat les ànnues mercès fan les rotes qui tenen sembrat a dita poss.

com és blat. Primo Joan Munar "Muro", Llorenç Antich "Merris" i Joan Barceló "Llubiner", Ramon St Martí, Pere Jordà, Fransch Oliver "Major", Fransch. Oliver "Menor", Miquel Sastre àlias "Panxeta", Miquel Sureda. Item s'ha emparat i seqüestrat tot lo que deu Joan Vidal, conductor de les pastures de dita poss., les quals van per 75 lliures que comença el dia de Nre. Sra. del mes de setembre proppassat i acabarà de dit dia a un any. Item s'ha seqüestrat una gallina i un gall tots d'indi les quals se són distribuïts per gastos del dit seqüestre i set pesses de formatge que també se són distribuïdes per gastos del dit seqüestre...".

Com acabau de llegir, per cobrir les despeses del segrest, el saig Josep Castelló va encantar dos indiots (gall i polla) i set pesses de formatge: "haver encantar per los llocs acostumats de la pnt. vila una gallina d'indi i un gall d'indi, set pesses de formatge i no ha trobat qui més hi digués al gall i gallina d'indi per 1 ll. 3 s. i set pesses de formatge que han pesat trenta-nou lliures venut a Gll. Ametller a raó de 11 d. la lliure que ha valgut 1 ll. 15 s. 8; que tot sumen dos lliures, devuit sous i 8 diners...".

Solucions als mots encreuats: Horitzontals. 1. Son Canals. 2. abeurar. io. 3. Bet. buirac. 4. ai. aisènma. 5. tractes. er. 6. E. tara. usi. 7. riera. és. N. 8. ancorar. ca. 9. Diònís. ou. 10. anca. eixam.

Verticals: 1. sabaterada. 2. obeir. ínin. 3. net. atecoc. 4. Cu. acarona. 5. arbitrari. 6. nàusea. ase. 7. àries. er. I. 8. L. RN. ús. ox. 9. siamès. cua. 10. ocarina. M.

Campanya de Normalització Lingüística

CONVOCAREN INICIALMENT LA CAMPANYA
EL GOVERN BALEAR
EL CONSELL INSULAR DE MALLORCA
EL CONSELL INSULAR DE MENORCA
EL CONSELL INSULAR D'EIVISSA I FORMENTERA
L'AJUNTAMENT DE PALMA

S'HI HAN ADHERIT (en data 15 de juny de 1990)

L'UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

ELS AJUNTAMENTS

Ajuntament d'Alaior
Ajuntament d'Alaró
Ajuntament d'Algaida
Ajuntament d'Andratx
Ajuntament d'Ariany
Ajuntament d'Artà
Ajuntament de Binissaleu
Ajuntament de Bunyola
Ajuntament de Calvià
Ajuntament de Campanet

Ajuntament de Campos
Ajuntament des Castell
Ajuntament de Ciutadella
Ajuntament de Costitx
Ajuntament d'Eivissa
Ajuntament d'Esporles
Ajuntament de Felanitx
Ajuntament de Ferreries
Ajuntament de Formentera
Ajuntament de Fornalutx

Ajuntament d'Inca
Ajuntament de Lloret de Vistalegre
Ajuntament de Lloseta
Ajuntament de Llubi
Ajuntament de Llucmajor
Ajuntament de Manacor
Ajuntament de Mancor de la Vall
Ajuntament de Maó
Ajuntament de Maria de la Salut
Ajuntament de Montuiri
Ajuntament de Petra

Ajuntament de Sa Pobla
Ajuntament de Pollença
Ajuntament de Porreres
Ajuntament de Puigpunyent
Ajuntament de Sant Antoni Abat
Ajuntament de Sant Joan
Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar
Ajuntament de Santa Maria del Camí
Ajuntament de Santanyí
Ajuntament de Son Servera
Ajuntament de Sóller

ELS PARTITS POLITICS

Partit Popular (PP)
Partit Socialista Obrer Espanyol (PSB-PSOE)
Partit Socialista de Mallorca (PSM)
Unió Mallorquina (UM)
Centre Democràtic i Social (CDS)
Entesa de l'Esquerra de Menorca (EEM)
Grup Parlamentari Mixt
Esquerra Unida
Unió Balear

ELS COL·LEGIS PROFESSIONALS

Col·legi Oficial d'Administradors de Finques
Col·legi Oficial d'Advocats de Balears
Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Balears
Col·legi Oficial d'Enginyers de Camins, Canals i Ports
Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Balears
Col·legi Oficial de Farmacèutics de Balears
Col·legi Oficial de Psicòlegs de Balears
Il·lustre Col·legi Notarial de Balears

ELS SINDICATS

Confederació Sindical de Comissions Obreres de les Illes Balears (CC.OO.)

ELS CENTRES D'ENSENYAMENT:

Departament de Filologia Catalana i Lingüística General. UIB
Institut de Batxillerat Santa Maria d'Eivissa. EIVISSA
Institut de Batxillerat Berenguer d'Anoia. INCA
Institut de Batxillerat Maria Antònia Salvà. LLUCMAJOR
Institut de Batxillerat Joan Ramis i Ramis. MAÓ
Institut de Batxillerat Antoni Maura. PALMA
Institut de Batxillerat Guillem Sagrera. PALMA
Institut de Batxillerat Joan Akover. PALMA
Institut de Batxillerat núm. 6, Camp Redó. PALMA
Institut de Batxillerat Guillem Cifre de Colonya. POLLENÇA
Institut de Batxillerat Can Peu Blanc. SA POBLA
Institut de Batxillerat Quantó de Portmany.
SANT ANTONI DE PORTMANÝ (EIVISSA)
Institut de Batxillerat Guillem Colom Casanovas. SÓLLER
Institut de Formació Professional San Juan Bosco. CIUTADELLA
Institut de Formació Professional Isidor Macabich. EIVISSA
Institut de Formació Professional Llorenç M. Duran. INCA
Institut de Formació Professional Francesc de B. Moll. PALMA
Col·legi d'Ensenyament Sant Salvador. ARTÀ
Col·legi La Immaculada. PALMA
Col·legi Pedro Poveda. PALMA
Col·legi Guillem Mesquida. Sa Indoveria. PALMA
Col·legi Públic Comas Camps. ALAIOR
Col·legi Públic Sant Bartomeu. ALARÓ
Col·legi Públic Es Vinet. ANDRATX
Col·legi Públic BÚGER
Col·legi Públic CAMPANET

Col·legi Públic Mare de Déu del Toro. CIUTADELLA

Col·legi Públic Joan Benejam. CIUTADELLA
Col·legi Públic Es Porxo. DEIÀ
Col·legi Públic Comarcal. SANT RAFAEL (EIVISSA)
Col·legi Públic Ntra. Sra. de Jesús. EIVISSA
Col·legi Públic Puig d'en Vall. EIVISSA
Col·legi Públic Es Vedrà. EIVISSA
Col·legi Públic Sa Torre. MANACOR
Col·legi Públic Verge de Gràcia. MAÓ
Col·legi Públic Joan Mas i Verd. MONTUÍRI
Col·legi Públic Ciutat de Màlaga. PALMA
Col·legi Públic Gabriel Alzamora López. PALMA
Col·legi Públic Sant Jordi. PALMA
Col·legi Públic Santa Maria. PALMA
Col·legi Públic Son Ferriol. PALMA
Col·legi Públic Costa i Llobera. POLLENÇA
Col·legi Públic Joan Mas. POLLENÇA
Col·legi Públic SANT JOAN
Col·legi Públic SANT LLORENÇ DES CARDASSAR
Col·legi Públic SANTANYÍ
Col·legi Públic Santa Ponça-Galatzó. SANTA PONÇA
Col·legi Públic Comarcal Es Putxet. SELVA
Col·legi Públic Comarcal Jaume Fornaris. SON SERVERA
Col·legi Públic Nicolau Calafat. VALLDEMOSSA
Col·legi Públic VILAFRANCA DE BONANY
Escola Mata de Jons
Escola de Formació Professional Antoni Maura. MANACOR

ELS COL·LECTIUS ENTENYATS

Associació Il·lenca per a la Renovació Educativa (A.I.R.E.)
Centre Cultural de Felanitx
Convergència de Joves Independents

Escola d'Español. PALMA

Escolania de Lluc

Grup Folkloric Castell de Sant Felip. MENORCA

IFEBAL. Institutió Ferial de Balears

Institut d'Estudis Balearics

Patronat Municipal D'Escoles d'Infants. PALMA

La llengua,
feina
de tots

TOTS ELS CIUTADANS DE LES BALEARS HI SON CONVOCATS
INDIVIDUALMENT I COL·LECTIVAMENT.
ADREÇA U LES ADHESIIONS AL SECRETARIAT DE LA CAMPANYA,
Sant Miquel, 18, 2°, 07002 Palma. Tel: 71 75 03. Fax: 72 06 50

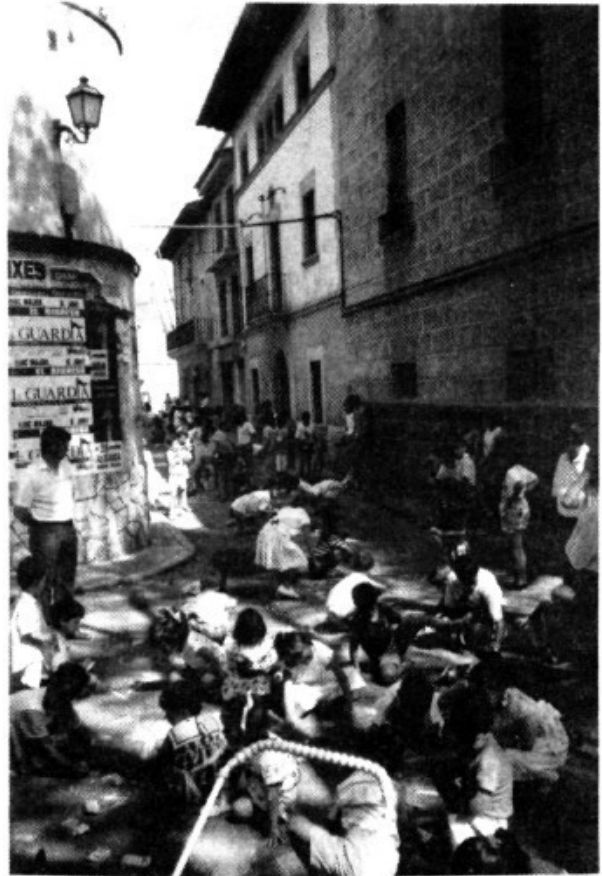

50 ANYS DE "LA CAIXA" A ALGAIDA

La Caixa va commemorar els 50 anys de la seva introducció a Algaida. Per celebrar l'efemèrides va organitzar una sèrie d'actes festius.

D'aquests actes, n'hem recollit dos: el moment en què els nins i nines demostren les seves aptituds artístiques pintant al carrer del Rei i a Sa Plaça. L'altra fotografia recoeix el moment de la sortida dels ciclistes que pujaren a Cura.

Molta concurrència va haver-hi també el vespre a Sa Plaça amb refresc inclòs. En conjunt, una festa ben agradable.

PINA

ESTIU 1990. I ARA, QUE?

Sí. I ara, què? ¿O és que tot es resumeix en les paraules calor, xafogor, assolament prolongat (volent o sense voler) i moscartes com avions de la Sisena Flota? ¿O és que l'estiu no ens reporta res més que la incomoditat dels dies terriblement pesats per haver de resistir, sia com sia, temperatures que superen freqüentment els 40°C a l'ombra, o el de no tenir camises suficients per mudar les que ja estan suades?

¿Es que es pot arribar a pensar que planificar l'estiu és únicament i exclusivament carregar la gelera amb begudes refrescants o fruites de temporada?

Personalment em sembla que l'estiu no es pot limitar exclusivament a això, és a dir, a resoldre totes les incomoditats que ens invadeixen, sinó, més bé, a fer amb el temps que tenim totes aquelles activitats que el reste de l'any no ens lleu fer (degut principalment a la curtor dels dies), com, posem per cas, conviure més en contacte amb la natura, practicar qualche esport, tenir noves experiències, escoltar música, millorar l'anglès o llegir un bon llibre.

Podria semblar, tal vegada, que el que es pretèn és fer propaganda d'una determinada activitat o producte per una finalitat purament egoista (rebre la consegüent comissió). Res més absurd que això. Es tracta senzillament de demostrar que el temps que solem anomenar lliure (lleure, en castellà "ocio") pot resultar també profitós, instructiu i productiu pels joves que li puguin dedicar el seu temps; sense que això signifiqui una relaxació o pèrdua de determinats valors conductuals, ètics o morals.

Sé, i n'estic segur, que reaccions com la descrita (critiquistes) es produïrien davant qualsevol que volgués imposar uns principis com els que propugnàvem abans o uns modes d'actuar distints als que hem estat veient fins ara i tenim acostumats. És per això que puc dir que no és gens rar si un es cansa quan topa amb l'actitud dels altres, la dels que no fan res perquè aquest sistema canviï, i la dels que llavors et volen consolar dient que ja es podia preveure aquesta reacció i que, per tant, mai no hi haurà res a fer. Crec que ens hauríem de sentir, si no avergonyits, sí reaccionaris davant qui fes tals acusacions a fi de poder-les rebatre fos l'hora que fos; el que és cert és que les coses no es poden deixar a la bona de Déu, ni esperar que els mateixos de sempre es posin al davant de totes les tasques que hi ha per fer al nostre redol. Crec que s'ha arribat a un punt en què noms com Associació de Veïnats, Coordinadora d'Amics o Col·laboradors haurien de ser sinònims i, com a sinònims, no hi tendria que haver més distinció que la purament semàntica. El que no es pot pretendre és deixar un grup per defensar la mateixa postura a un grup diferent, perquè el que pot passar és que la barca dins la quan anam tots s'enfonsi o trebuqui amb tant de moviment dedins.

Ens hem de preocupar en tot moment dels que ens vénen al darrera (sense fer massa soroll) perquè puguin arribar més lluny del que nosaltres podríem arribar ja (inevitablement ha d'esser així, doncs és una exigència vital, promoguda pels temps que corren).

Hem de deixar de creure que els nostres joves es troben bé únicament per estar al poble, sense que aquest els ofereixi altres alternatives per millorar, instruir i formar la seva inquieta i evolutiva personalitat, inconformista, avesada a cercar, a fugir de les limitacions, imposicions i de la rutina que ofega els adults que tot ho tenen assumit i assegurat.

Ha d'esser un temps, aquest d'estiu, perquè entre tots cerquem les alternatives que tal vegada manquen dins el poble i puguin despertar dins ells noves inquietuds no solament per aprendre sinó pel que és més important encara: per "formar la seva personalitat", per conèixer-se millor i sobre actuar com les circumstàncies requereixen en cada moment (formar en contra de tota deformació i d'altres actituds reconegudes baix les expressions franceses de "laissez faire, laissez passer").

Per acabar, tractar l'aspecte que fa referència a les festes, de les que no s'han concretat dades exactes encara que hem sentit a dir si seran durant el darrer cap de setmana de juliol o el primer d'agost. De moment ja n'hi ha que preparen una tòmbola (amb l'aportació altruista de tothom) amb la que s'espera treure una quantitat suficient de doblers per començar a enllestir les properes obres de l'església (de la instal·lació elèctrica o de les teulades). De moment ens queda esperar que les coses es decideixin i que l'Ajuntament (si no n'hi ha d'altres) sabrà fer-se càrrec de tot com en altres anys. Desitjam que hi hagi la suficient il·lusionament per fer, una vegada més, d'aquestes festes, les millors i més alegres.

DEFUNCIÓ: Ens va deixar dia 20 de juny n'Antònia Servera Martorell quan contava 87 anys d'edat. Descansi en pau.

GUILLEM ANDREU

*****

Aquesta foto correspon a l'excursió que l'Obra Cultural va organitzar el mes passat a Cala En Gosalba. Per aquest mes (dia 15) està programada l'excursió en barca que tindrà com a recorregut les cales verges del terme d'Artà.

MORTS PER TENIR VERGONYA

"L'ALCOHOLISME ENCARA ÉS UNA MALALTIA AVERGONYIDORA"

per José Ma. Vázquez Roel. Metge psiquiatra.

Són molt pocs els malalts alcohòlics que tenen l'oportunitat d'anar a qualque Servei especialitzat de Tractament, on se'ls atengui de forma adequada; i això és així per dues raons:

1) Hi ha molts pocs llocs adequats per al tractament.

2) Quan el malalt està bevent, no és conscient de la seva malaltia i es nega a demanar ajut per aquest motiu.

La unió dels dos factors dóna com a resultat la mort ignominiosa i prematura de milions i milions de persones cada any.

És urgent posar remei a aqueixa situació! El mal és enorme i irreparable. Si l'Administració no dóna resposta a aqueixa dramàtica situació, es fa necessari que la societat civil, tant a nivell individual com a través de col·lectius com ATA o A:A: i a través de professionals de la Salut o dels Serveis Socials, prenguem consciència de la situació, cerquem una unitat d'acció, alcem les nostres veus com a protesta i denúncia i tractem de frenar d'alguna manera aquest suïcidi col·lectiu.

Per això cal actuar en els dos fronts assenyalats al començament:

1) Potenciació de llocs adequats per al tractament. Es necessita més equipament en matèria de serveis sanitaris i socials. Aquest és un camí que s'està fent perquè a la nostra Illa el ventall de recursos és considerablement més ampli que a la resta d'Espanya. El fet que malalts de la península vinguin a Mallorca a tractar-se en un lloc especialitzat com la Clínica Capistrano, avala aquest raonament. Com també l'existència de dispensaris depenents d'ATA a Manacor, Palma, Inca i, molt aviat, a Eivissa. També el fet de l'augment de Serveis Socials als Ajuntaments pot facilitar l'atenció acurada dels malalts alcohòlics i dels seus familiars.

Tammateix, l'home no viu tan sols de pa; a més dels recursos materials, es necessiten recursos humans! Vull dir que és necessari que els professionals siguin formats en ALCOHOLOGIA: a nivell sanitari es fa necessari insistir en el fet que un metge d'atenció primària no pot tractar un malalt alcohòlic. L'ha de derivar a un centre especialitzat. De la mateixa manera, el treballador social, després de l'avaluació social del problema relacionat amb l'alcoholisme que se li presenta, l'ha de derivar (sempre a través de la família) cap al recurs especialitzat que més garanties li pugui oferir.

2) L'alcohòlic no demana ajut de manera explícita. Per això hem titulat aquest article "Morts per tenir vergonya". Perquè quasi sempre l'alcohòlic està avergonyit de si mateix i no gosa donar el pas per demanar ajut. Sempre ho deixa per al dia següent. Però molts no arriben al "dia següent", perquè moren abans de "tocar fons". Hem d'entendre que el sentiment de vergonya i la negació de tenir la malaltia són símptomes de la mateixa malaltia, d'igual manera que el foll creu que els folls són els altres.

Com superar aqueixa barrera? Establint sempre contacte amb els familiars del malalt alcohòlic. Per què? Per fer-los tenir mala consciència i al mateix temps semblar dins ells un missatge d'esperança. Per poder-los dir: el teu pare, o el teu marit, o la teva dona, o el teu fill, no beu perquè vol, beu perquè no ho pot deixar; té una bena als ulls i no pot veure el seu problema. Si tu no et mous, si no fas res, si no demanes ajut, seràs còmplice de la seva autodestrucció. Si ho fas, li salvaràs la vida i salvaràs la teva família.

Crec que val la pena fer un esforç.

Telèfons: 28.11.11 i 40.14.84.

MANCOMUNITAT DEL PLA DE LA COMARCA DE MANACOR:PROGRAMA D'ALCOHOLISME I ALTRES TOXICOMANIES 1990.

Els municipis d'Algaida, Montuïri, Sant Joan, Petra, Vilafranca i Ariany han posat en marxa conjuntament a través dels serveis d'Atenció Primària i amb el suport del C.I.M. i amb la col.laboració dels Serveis Socials d'Atenció Primària de la Comarca de Llevant, per a realitzar un programa de Prevenció i Informació de l'Alcoholisme i d'Altres Toxicomanies.

LA SEVA SALUT ÉS LA TEVA SALUT

Dissabte dia 21 de juliol de 1990
a les 14'30 h.

"PROGRAMA SOBRE ALCOHOLISME"

Amb els convidats:

- Doctor Vázquez (ATA)
- Una persona rehabilitada

Programa promogut per:

Serveis Socials d'Atenció Primària de la Mancomunitat del Pla, amb coordinació de tots els municipis de la Comarca de Manacor.

Amb la col.laboració de:

les ràdios municipals d'Algaida, Montuïri, Petra i Vilafranca.

*****

NOTICIARI

PLUVIOMETRE

Arriba el moment de l'any en què aquesta secció es torna penosa i ben bé podríem suprimir-la, perquè sol haver-hi poca cosa de què informar. Així i tot, vos direm (amb l'ajut de l'apotecari Gabriel Martorell) si cauen quatre gotes o no.

Recordareu que el mes de maig es recolliren 15'6 litres; el juny ha estat més magre: 6'4 litres en total.

PROCLAMACIO DEL PARE MUNARCOM A FILL IL.LUSTRE

Per les notícies que hem recollit, sembla que la proclamació pública i oficial del pare Gaspar Munar com a fill il.lustre d'Algaida se celebrarà el pròxim dia 5 d'agost. No vos podem donar detalls de l'acte. Ens han dit que es fa coincidir amb el centenari de la fundació dels Sagrats Cors i que es farà una festa solemne de la qual procurarem informar-vos.

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Antònia Llull Mulet.
Va morir dia 4 de juny
als 89 anys.

Isabel Amengual Oliver.
Vítima d'accident, morí
dia 9 de juny a l'edat
de 83 anys.

Antònia Servera Martorell.
Va morir a Pina dia 20
de juny als 87 anys.

Catalina Oliver Oliver.
Ens deixà dia 21 de juny
a l'edat de 62 anys.

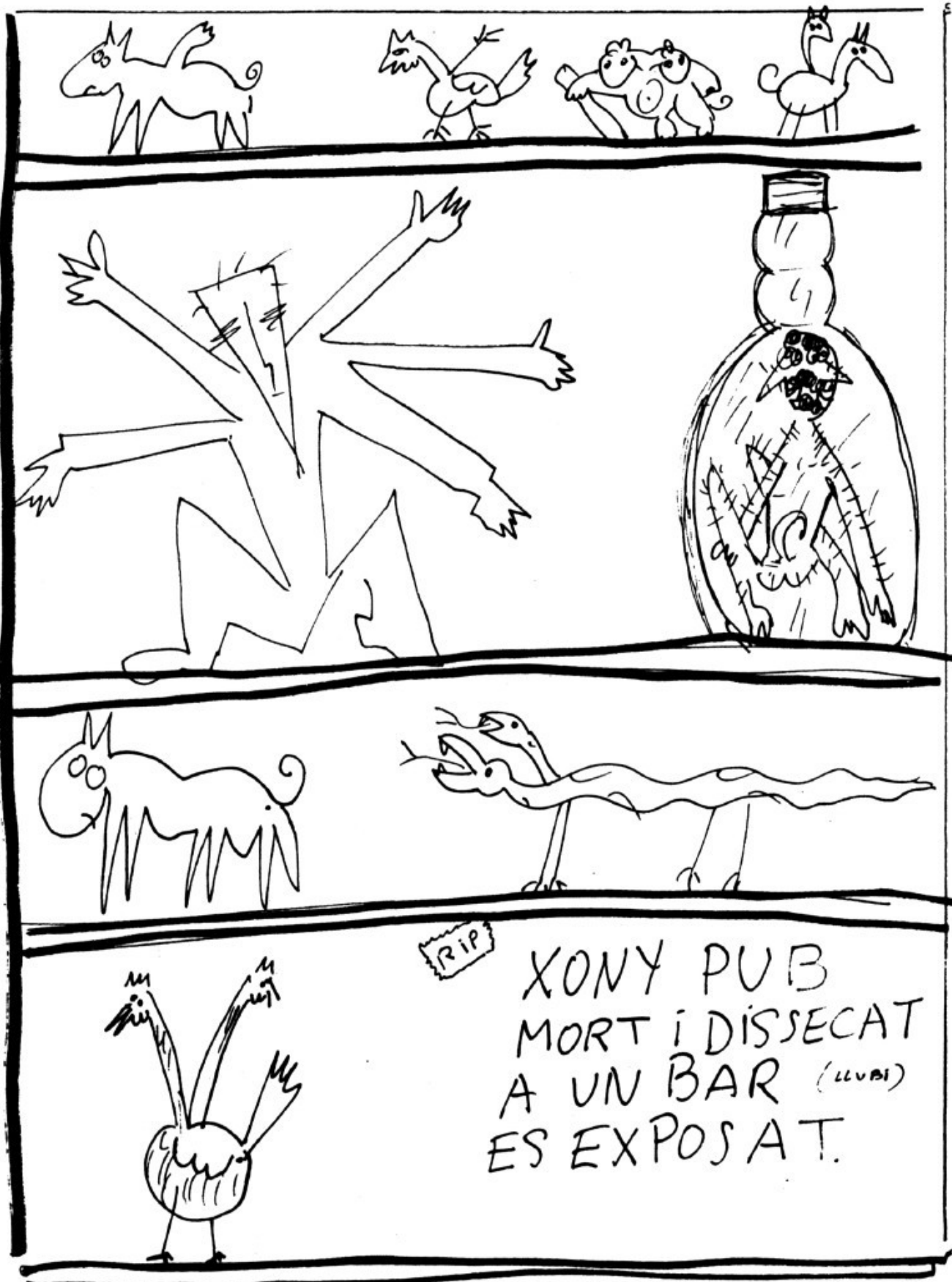

Margalida Pou Gelabert.
Va morir dia 30 de juny.
Tenia 80 anys.

NAIXEMENTS

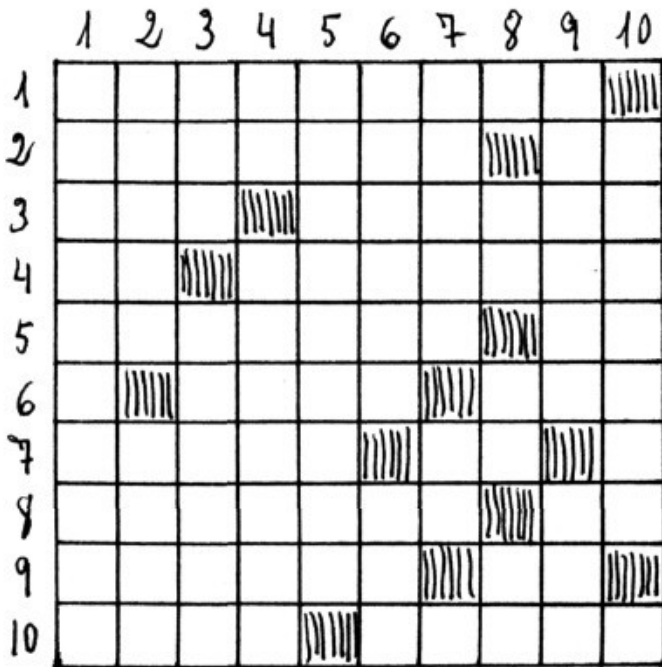
Catalina-Maria Sastre Oliver, filla
d'Antoni i Antònia. Va néixer dia 4 de
juny.

Bàrbara-Maria Miralles Llompart, filla
de Joan i Jerònia Maria. Va néixer
dia 12 de juny.

RIP
XONY PUB
MORT I DISSECAT
A UN BAR (LLUBI)
ES EXPOSAT.

PASSATEMPS

Horitzontals: 1. Topònim d'Algaida (dues paraules). 2. Xopar, amarar. Fàstic, repugnància (al revés). 3. Forma familiar de nom de dona. Receptacle, estoig. 4. Interjecció. Oblit, desmemòria (al revés). 5. Acords, convenis. Nota musical (al revés). 6. Punt cardinal. Imperfecció, defecte. Faci servir, empri. 7. Rierol, torrent. Existeix. Punt cardinal. 8. Fondejar. Gos. 9. Nom d'home. Testicle. 10. Gropa, natja. Grup nombrós d'abelles.

Verticals: 1. Bunyol, nyap, cagarda. 2. Creure, sotmetre's. En llenguatge infantil, infant molt menut (al revés). 3. Sense taques, sense brutícia. Coça petita (al revés). 4. Coure. Acaricia, afalaga. 5. Eventual, discrecional. 6. Basca, fàstic. Mamífer perissodàctil. 7. Indoeuropees. Nota musical (al revés). Un. 8. Cinquanta. Ràdio Nacional. Servei, profit. Interjecció dirigida a certs animals (al revés). 9. Natural del Siam. Final, extrem. 10. Instrument musical de terra cuita. Mil.

Les solucions als mots encreuats les trobareu a la pàgina 19.

D I N A E R T S F
M A N R V U E I A
S E M E R T N E L
M O L P N L I O O
J O C D E F A A P
A N H O D N S O E
A L E U S R A S R
M R A M A O A L E
A T B F A D O M T
R T R A G E D I A
D A I D E M O C C

Sopa de lletres

Es tracta de localitzar el nom de deu subgèneres dramàtics. Amb les lletres que vos sobrin podreu llegir uns versos d'Anselm Turmeda.

Solució a la passada sopa de lletres: Una vegada eliminades les deu formes de matar, es pot llegir: "Em disgusta la intransigència perquè és encomanadissa.

ESPORTS

Com cada any pel mes de juliol comencen uns quants torneigs que acabaran per Sant Jaume, i una de les competicions més tradicionals és la del futbol. Enguany el torneig de futbol té una participació de deu equips:

Ses Regates
Ses Formigues
38 Perdius
Taula Rodona
Ca'l Dimoni
Can Mulet
Heliodoros
Es Botigó
Empinats
Pub Maví

Quan només s'han disputat unes poques jornades, l'equip que pareix que serà el més a tenir en compte és el del Pub Maví. Recordem que en les dues edicions anteriors el guanyador va ser el de l'equip dels Viatges Primtours; enguany aquest equip és el de Can Mulet, però compten amb una baixa important: el que l'any passat va ser el màxim goleador del torneig, en Miquel Basseta, aquest any està enrolat en les files de l'equip de Taula Rodona.

Aquest torneig de futbol es juga a Ses escoles i normalment solen jugar dimarts i dijous i solen esser dos partits per dia, un a les nou i un altre a les deu; i si es dona el cas que n'hi ha tres el darrer es juga a les onze de la nit.

A l'hora de tancar aquesta edició d'ES

SAIG no se sap cert si es jugarà o no "play-off", és a dir, després d'aquesta lligueta que juguen, els quatre primers jugaran semifinals i final, però només a un partit. Segons ens han informat, els "play-offs" es jugaran la setmana de les festes de Sant Jaume.

Esperem que aquest torneig tenguí tant d'èxit com en les dues edicions anteriors.

També s'està jugant al bar de Can Mulet un torneig de billar americana, que es troba ja a la fase final. Aquesta fase final es juga pel sistema de lligueta a una volta i hi han arribat 6 jugadors:

Toni Cerdà
Gustí Falconer
Bernat Puigserver
Memes Rafel "Caratxi"
Roberto Arráez
Miquel Blascos

Esperem que aquesta fase final mantenguí l'alt nivell aconseguit fins ara.

PUJADA A CURA

EN BICICLETA

En aquesta edició de la Pujada a Cura es va produir l'important absència d'en Jordi Salas, guanyador en edicions anterior, però no hi va faltar emoció. Participaren 24 corredors amb la novetat que no pujaren per darrera com en edicions anteriors sinó per Randa. A més hi va haver dues empreses que

patrocinaran diversos corredors:

Viatges Barceló:

José Juan Oliver
Toni Abrines
Toni Mudoy
Miquel Angel Pons
Guillem Mulet

Viatges Urbis:

Toni Barrera
Joan Cañellas

La classificació dels cinc primers va ser:

1. Pere Oliver (municipal)
2. Felip Salas "Llubiner"
3. Toni Abrines
4. Toni Barrera
5. Guillem Miralles Peret

De cada any hi ha més participants i més emoció. Esperam que no es perdi aquesta tradició.

RALLY

Per primera vegada s'organitza un rally entre Can Mulet i l'Ajuntament d'Algaida. Aquest rally tindrà dos sectors, el primer, el dematí al camp de futbol, i l'horabaixa el segon per un circuit urbà. Això serà el dissabte 14 de juliol i la inscripció està oberta a tothom. S'ha de tenir en compte que no es podran emprar gomes amb tacos. Recordem que a Montuïri també se celebra un rally d'aquest tipus i en la darrera edició el va guanyar un algaidí, en Pedro "Tropell".

Esperem que tot vagi bé i que no haguem de lamentar desgràcies.

BIEL BIBILONI

HISTORIA DELS GLOSADORS

M'agrada pensar en la història
de lo que hi hagué temps passat,
i que de nou ens ha tornat
aquell hermós repertori;
té sello de gran victori'
per sa seva qualitat;
són molts que ho han cantat,
artistes de molta glòria.

Sa glosa mos romangué
quaranta anys abandonada,
perquè el que la creava
en silenci se'l tengué;
sa llibertat mos vengué
quan entrà sa Democràcia,
que facultat se donava
a aquell qui la sabés fer.

Tenguent tota protecció
d'aquest Govern Insular
es glosador se posà
a fer sa seva labor
i amb molta animació
sa glosa està de moda
i el glosador se proposa
a dar-li es seu valor.

Qualcú s'ha de molestar
per moure s'aventura,
d'Algaida prengué mesura
senyora Antònia Sitjar,
ella se va dedicar
amb tot es coneixement
enterant a tota gent:
es bon gloçat, despertà.

Es glosadors mallorquins
se varen molt alegrar
de nou poder-se trobar
com ho feien els padrins,
que s'obriren els camins
de molt franca llibertat,
lo apoia s'autoritat,
respecta els bons instints.

S'Autoritat protegeix
sa festa de sa "Trobadà",
es obra que molt agrada
i un aplausa se mereix;
es glosar força ha pres,
se pot dir d'avui en dia,
molta de gent lo suspira,
aquell que ja major és.

A sa "Trobadà" hi ha
menorquins i eivissencs,
i també formenterencs,
tothom vol cooperar
i es mateix temps ensenyar
sa seva bona estructura,
cada qual s'apressura
pel públic poder alegrar.

Delegada de Cultura,
t'has volguda molestar,
es nom d'Antònia Sitjar
de cada any molt amunt puja,
teva idea va conjunta
amb sa màxima autoritat,
es glosar has despertat
gràcies a sa teva ajuda.

I es glosadors tornaran
emprendre el seu camí,
per allà i per aquí
es públic alegraran,
ses lluites començaran
diguent-se coses grosseres,
són frases que les esperen
aquells que escoltaran.

CLIMENT GARAU

UNA XERRADETA.....(acabament)

-Has parlat de venes. A veure si mos expliques un poc això.

-En cercar aigo, sempre s'han de cercar venes, que se poden seguir i determinar quina direcció segueixen, no van sempre dret. Això és important, perquè hi ha cinc coses que mos poden destorbar i fer que mos equivoquem: s'argila, sa llaca, es blau, un buit o cova i es vent (un bufador). Tot això mos dóna senyal i s'hi ha d'anar alerta; per això te deia que és important seguir sa vena, comprovar que és un corrent d'aigo i no una d'aquestes altres cinc coses. Podria tractar-se d'un depòsit (un bassol, solem dir), i si ho és no interessa fer-hi un pou, perquè quan s'acaba es bassiot s'acaba s'aigo.

-Aquesta sensibilitat o poder que teniu, serveix per altres coses a més de trobar aigo?

-N'hi ha que hi cerquen tresors, certs metalls, i també serveix per detectar certes malalties; mos diu, per exemple, si una dona té sa regla o està embarassada; jo supòs que sa senyal de sa vergueta està relacionada amb sa febre de sa persona.

-Tornem a s'aigo. Concretament a Algaida, s'aigo és una preocupació constant i se pot dir que passam molta set.

-Idò a Algaida hi ha molta d'aigo. Jo no estic d'acord amb lo que ha fet s'Ajuntament d'anar a cercar-la lluny, per Son Micola. La tenim molt més aprop, dins es poble mateix. Jo tenc localitzats tres punts molt bons, llocs cèntrics des poble, que bastarien per

subministrar tota s'aigo necessària. I dur-la de lluny, costa molts de dobbers perquè ses síquies i conduccions són molt cares.

-A veure si s'Ajuntament t'escolta i té en compte això que dius. Però supòs que te deus poder equivocar...

-Ja t'he dit que lo que no podem precisar exactament és sa cantitat, però, de pou, puc dir que no n'he fallat cap mai.

-Mos estam allargant un poc i haurem d'acabar...

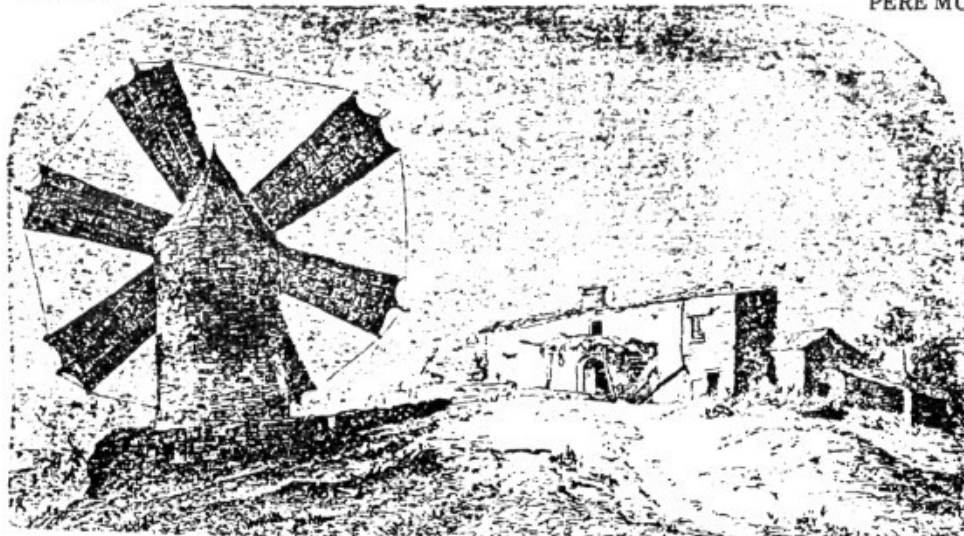
-És que en podríem parlar molt de tot això. Per exemple, pensem es canvi tan important que hi ha hagut en sa maquinària, fan una feina que és una meravella, fa por veure com llavoren. Un detall molt important en fer un pou és que el facin dret allà on l'hem marcat; si foraden tort, una petita desviació pot esser important en arribar a cent o cent cinquanta metres. En fi, podríem parlar de moltes coses.

En Pep ens diu que les radiacions les capten pels peus i ens fa una demostració: es posa un poal ple d'aigua al davant i la vergueta no es mou, però, quan posa en contacte els seus peus amb el poal, la vergueta es vincla amb tanta força que arriba a rompre.

-Bé, Pep; moltes gràcies per sa xerradeta. Per cert, beus molta d'aigo?

-En bec, però no de sa que trob; sempre la bec de cisterna. Pensem que ses aigos subterrànies tenen calç i altres substàncies que fan que no siguin potables o al manco no són aconsellables per a ús humà. Per beure, lo millor és aigo de pluja.

PERE MULET

UNA XERRADETA AMB...

en PEP 'RAMONA'

En Pep "Ramona" és una persona que tots coneixeu bé i que, per tant, no necessita cap presentació. El seu nom complet és Pep Janer Capellà. Tots sabem de la seva habilitat per ballar un tango o un pasdoble; però la xerradeta que mantenim amb ell és per un altre motiu: en Pep és un bon cercador d'aigua, practica aquest art, que als que no hi entenem sempre ens ha semblat un poc de bruixeria, que consisteix en descobrir que a cent o dos-cents metres davall terra hi ha aigua. D'això, d'aquesta facultat, parlarem amb ell.

-Com vares descobrir que tenies aquesta facultat?

-Fa molts d'anys en vaig veure un que amb sa vergueta cercava aigo i vaig pensar que ho havia de provar; i ben aviat vaig veure que tenia aquesta sensibilitat especial que se necessita. En Pere Magallot me va consultar un cas, jo m'hi vaig anar aficionant i de llavors ençà he procurat perfeccionar aquest do. Sa pràctica i s'experiència són molt importants.

-A part d'Algaida, has cercat aigo a altres bandes?

-Pràcticament he anat per tot Mallorca. Entre altres pobles, n'he descoberta a Valldemossa, Esporles, Marratxí, S'Esgleieta, Inca; es pou de Son Amar el vaig trobar jo. Vaja, com te dic, he trescat pertot.

-Es cercadors utilitzau una verga o un pèndol. Es diferent es resultat amb una o amb s'altre? Vos diuen lo mateix?

-Pràcticament és lo mateix; ses dues coses capten com unes radiacions i mos informen de lo que cercam. Es resultats són molt semblants, sigui quin sigui s'instrument que emprem.

-Parlem un poc de sa vergueta...

-Sa vergueta pot esser de diferents materials, d'ullastre per exemple, però s'arbre més sensible és es magraner, és es millor, resulta molt manejable. Ara utilitzam molt una "varilla" d'acer. Com sabs, sa vergueta mos avisa de que hi ha cosa perquè se vincla. Llavors mos diu a quina profunditat es troba.

-I si n'hi ha molta o poca?

-Sa cantitat no és mai segura; hem de valorar sa reacció que mos produeix en es cos per calcular es cabdal i normalment mos hi acostam bastant, però no podem dir amb seguretat quins litres hi ha; sempre és una aproximació, si bé no mos solem equivocar de molt.

-I es pèndol?

-Ja t'he dit que és molt semblant: quan passa per damunt una vena, dóna voltes en un sentit o en s'altre.

segueix a la plana anterior